

تأثیر امنیت اجتماعی بر ارزش ادراک شده از توسعه مقصدهای گردشگری مرزی مطالعه موردی: شهر مرزی گرمی

محمد رضا سلیمی سبحان - استادیار پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا، تهران، ایران

سلیمان فیضی زنگیر^۱ - دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

محمد غراوی یاپنگ - دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۸/۱۱

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۴/۱۰

چکیده

مطالعه چگونگی تأثیرگذاری امنیت اجتماعی مقاصد مرزی بر ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری و مشارکت و حمایت ساکنان مورد غفلت قرار گرفته است. شهر مرزی گرمی به دلیل توسعه کسب‌وکارهای گردشگری نیاز به توجه بیشتر به مسائل امنیتی خصوصاً امنیت اجتماعی بخش گردشگری در این مقصد دارد. همچنین به دلیل اندازه جمعیتی کوچک این شهر، عامل روان‌شناختی همچون دل‌بستگی مکانی نیز در روابط ذکر شده تأثیرگذار است. پژوهش حاضر با بررسی رابطه میان متغیرهای پژوهش در شهر گرمی به افزایش درک از میزان اثرگذاری امنیت اجتماعی بر ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری و مشارکت و حمایت ساکنان مقاصد مرزی و میزان تعدیل‌گری دل‌بستگی ساکنان مقاصد مرزی کمک کرده و دانش موجود در این زمینه را بیشتر نماید. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری آن ساکنان شهر گرمی در سال ۱۳۹۷ است. حجم نمونه لازم با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر در نظر گرفته شد. روایی و پایایی مدل تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار SMART PLS انجام شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که امنیت اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر ارزش ادراک شده، مشارکت و حمایت از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی دارد. دل‌بستگی مکانی ساکنین رابطه امنیت اجتماعی و ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری در مقاصد شهری مرزی را تعدیل می‌کند ولی رابطه میان امنیت اجتماعی و حمایت و مشارکت در توسعه گردشگری در مقاصد شهری مرزی نقش تعدیل‌گر ندارد.

واژگان کلیدی: امنیت اجتماعی، ارزش ادراک شده، دل‌بستگی مکانی، شهر مرزی گرمی.

مقدمه

در سال‌های اخیر ارتقای امنیت و احساس آن در مقاصد از عواملی است که سبب توسعه پایدار صنعت گردشگری شده است (شاهوندی و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۴۳). در واقع موضوع امنیت نه تنها برای مقاصد، بلکه برای گردشگران نیز حائز اهمیت است و احساس امنیت، نیازی اساسی در تمامی حوزه‌های فعالیت بشر از جمله گردشگری به شمار می‌رود (Popescu, 2011: 324). همچنین در مناطقی که برای توسعه گردشگری و استفاده منافع آن برنامه‌ریزی می‌کنند امنیت اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار است. بر این اساس به نظر می‌رسد تقویت امنیت اجتماعی این مقاصد از طریق توسعه گردشگری و استفاده از فواید این توسعه، به افزایش ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری در نظر ساکنان منجر شده و در نتیجه حمایت و مشارکت آنان از توسعه گردشگری مقاصد مرزی را افزایش دهد. موضوعی که یکی از دغدغه‌های اصلی برنامه‌ریزان بخصوص در مقاصد مرزی محسوب می‌شود. از سوی دیگر به دلیل وابستگی زیاد صنعت گردشگری به ساکنان محلی، حمایت آنان از توسعه گردشگری برای عملکرد موفق و پایداری طولانی مدت این صنعت ضروری و مهم می‌باشد (Vargas-Sánchez, 2011: 466). به دلیل آنکه حس مثبت و مشارکت جامعه محلی برای موفقیت و پایداری صنعت گردشگری کلیدی است، فهم دیدگاه ساکنان و درخواست کمک از آنان از اهمیت فراوانی برای دولت‌های محلی، سیاست‌سازان و افراد فعال در حوزه گردشگری برخوردار است (Dyer, 2007: 412; Nunkoo & Gursoy, 2012: 247). همچنین در گردشگری، حمایت و مشارکت جامعه محلی مرزی در زمینه مدیریت این مقاصد و دستیابی به یک برنامه‌ریزی مدون به طوری که هم جامعه میزبان و هم جامعه میهمان رضایت کامل داشته باشند، بسیار تعیین کننده است (علیقلی زاده و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۷۹). در واقع فهم دیدگاه ساکنان مقاصد مرزی و عوامل تأثیرگذار بر آن می‌تواند پیاده‌سازی سیاست‌های گردشگری را تسهیل نموده و موجب به وجود آمدن حمایت‌های بیشتر از این صنعت شود (Prayag, 2013: 633). بررسی مبانی

نظری موجود حاکی از آن است که عوامل دیگری مانند مفهوم دل‌بستگی مکانی بر متغیرهای ذکر شده تأثیرگذار هستند. در مقاصد شهری مرزی، حس دل‌بستگی مکانی ساکنان از عواملی است که می‌تواند بر رویکرد آنان نسبت به توسعه گردشگری مؤثر باشد. دل‌بستگی مکانی پیوند عاطفی قوی میان یک فرد و یک مکان را در پی دارد، که به نزدیکی فرد با مکان منجر می‌شود (Lopez & Sanchez, 2013:28). این دل‌بستگی با گرایش‌های رفتاری نظام‌مند همانند حمایت بیشتر از طرح‌های عمومی، استفاده بیشتر از مکان، یا اولویت دادن به برقراری تعامل با محیط محلی در ارتباط است (Lewicka, 2008:211). اما این امر همچنین می‌تواند بر سایر رفتارها همچون وفاداری به مکان (Lopez & Sanchez, 2013:28)؛ مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی یا پذیرش پروژه‌های محلی (Zenker & Rutter, 2014:40)؛ مسئولیت‌پذیری در فعالیت‌های اجتماعی و تسریع و تسهیل جریان توسعه محلی (معروفی و انصاری، ۱۳۹۳: ۴۰) تأثیرگذار باشد. باوجود توجه به رابطه میان امنیت و عوامل تأثیرگذار بر توسعه گردشگری، مطالعه میزان تأثیرگذاری امنیت اجتماعی مقاصد مرزی بر ارزش ادراک‌شده از توسعه گردشگری و مشارکت و حمایت ساکنان در این مقاصد در مطالعات گذشته مورد غفلت قرار گرفته است.

همچنین مقاصدی مانند شهر مرزی گرمی به دلیل قرارگیری در مراحل نخست توسعه گردشگری، نیازمند مشارکت و حمایت ساکنان آن است. به نظر می‌رسد در این شهر توسعه گردشگری راهکاری برای بهبود شرایط اقتصادی ساکنان و کاهش زمینه‌های اجتماعی مسائل امنیتی بوده است. در واقع به دلیل نیاز شهرهای گردشگرپذیری مانند شهر گرمی به توسعه کسب و کارهای گردشگری و از سوی دیگر به دلیل مرزی و کوچک بودن آن، توجه به مسائل امنیتی خصوصاً امنیت اجتماعی بخش گردشگری در این مقصد، به رونق این صنعت کمک نموده است. همچنین به دلیل اندازه جمعیتی کوچک این شهر، عامل روان‌شناختی همچون دل‌بستگی مکانی نیز در روابط ذکر شده تأثیرگذار است. بر این

اساس مطالعه رابطه میان متغیرهای تحقیق در شهرهای مرزی مانند شهر گرمی می‌تواند به درک میزان اثرگذاری ارتقای امنیت اجتماعی بر ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری و مشارکت و حمایت ساکنان در مقاصد مرزی و میزان تعدیل گری دل‌بستگی ساکنان مقاصد مرزی کمک نموده و به افزایش دانش در این زمینه کمک نماید. پژوهش حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به این سؤال است که امنیت اجتماعی مقاصد مرزی چه تأثیری بر ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری و مشارکت و حمایت ساکنان دارد؟ و نقش تعدیل‌گر دل‌بستگی مکانی در این رابطه چگونه است؟

پیشینه پژوهش

شربتی و عمو زاد مهدیرجی (۱۳۹۵) در تحقیقی نشان دادند که بین افزایش امنیت اجتماعی و توسعه گردشگری در نواحی مرزی رابطه معنی‌داری وجود دارد. شمعی و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی نشان دادند مناطق مرزی از توان‌های اکو توریستی قابل توجهی برخوردار هستند و می‌توانند به منظور تعادل بخشی ناحیه‌ای برنامه‌ریزی جامع و مدیریت بهینه گردشگری، توسعه زیرساخت‌های گردشگری را مدنظر قرار دهند. زین‌العابدین عموقین و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیق نشان دادند که در شهرستان مرزی آستارا، وجود ساحل، بازارچه مرزی، لغو روادید، جاذبه‌های طبیعی و مرزی بیشترین تأثیر را در جذب گردشگر به این منطقه داشته است. و همچنین در شهرستان مرزی بیله سوار زبان مشترک، مسائل امنیتی و وجود بازارچه مرزی، بالاترین رتبه را در میان انگیزه‌های جذب گردشگران داشته است. رضاپور و همکاران (۱۳۹۵) نشان دادند که میان سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی در بین مرزنشینان کرد و ترکمن در مناطق مرزی خراسان شمالی رابطه معنی‌داری وجود دارد. حیدر نژاد و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی نشان دادند احساس امنیت در توسعه گردشگری نواحی مرزی نقش معنی‌داری دارد. ملک‌حسینی و همکاران (۱۳۹۴) نشان دادند در مناطق مرزی استان گلستان، از ابعاد امنیت اجتماعی، شاخص اعتماد نهادی در

رتبه اول و شاخص امنیت اقتصادی در رتبه هشتم و پایین‌ترین رتبه قرار داشته است. مینایی و صادقی (۱۳۹۳) در تحقیقی نشان دادند که توسعه گردشگری با ارتقای امنیت منطقه در نوار مرز ساحلی استان هرمزگان ارتباط معنادار و مثبتی داشته است. اسفندیاری و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی نشان دادند که صنعت گردشگری در توسعه اجتماعی شهرهای مرزی نقش مؤثری دارند و بین شاخص‌های توسعه گردشگری با توسعه اجتماعی، بهبود کیفیت خدمات اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی جامعه محلی، رابطه معناداری وجود داشته است. سانتوس^۱ و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیقی نشان دادند که مسائل امنیتی برای انتخاب مقصد تعیین‌کننده هستند و امنیت گردشگری در پرتقال برای این مقصد مزیت رقابتی به ارمغان آورده است. کیلیچلار^۲ و همکاران (۲۰۱۸) تحقیق دیگری در زمینه امنیت مقاصد گردشگری در مقابل حملات تروریستی از نظر نیروهای امنیتی و مسئولین را انجام دادند. نتایج تحقیق آنان نشان داد که نیروهای امنیتی بیشتر بر تمرکز بر مناطق جرم‌خیز تأکید داشته در حالی که تأکید مسئولین بر پیشگیری و آموزش بوده است. یوسف^۳ و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیقی نشان دادند که در میان گردشگران جوان انگیزش، تجربه سفر و تصویر مقصد از عوامل اصلی انتخاب مقاصد گردشگری بوده و دو عامل امنیت و ایمنی رابطه میان این عوامل را میانجی‌گری می‌کنند. سیمپسون^۴ و همکاران (۲۰۱۶) تحقیقی با عنوان رویکردها نسبت به مهاجران و امنیت و تأثیر آن بر وفاداری گردشگران انجام دادند. نتایج تحقیق آنان نشان داد که نگرش نسبت به مهاجرین و کارایی نیروهای امنیتی، تصور از امنیت مقاصد گردشگری و احتمال توصیه نسبت به سفر مجدد به آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد. احمدشاه و احمدوانی^۵ (۲۰۱۴) نشان دادند که گردشگری موتور رشد و توسعه مناطق است و در ایجاد اشتغال مستقیم و غیرمستقیم و همچنین در رشد صنایع تأثیر شایان

1 . Santos

2 . Kılıçlar

3 . Yusoff

4 . Simpson

5 . Ahmadshah & Ahmadwani

توجهی داشته است و به دنبال بی‌ثباتی سیاسی و ناامنی، تعداد گردشگران کاهش چشمگیری می‌یابد.

بررسی این تحقیقات نشان می‌دهد که در این مطالعات تنها به رابطه و تأثیر گردشگری بر امنیت مقاصد اکتفا شده و تأثیرات مفاهیم دیگر تأثیرگذار بر توسعه گردشگری مانند ارزش ادراک شده، مشارکت و حمایت از توسعه گردشگری و دل‌بستگی مکانی در کنار یکدیگر مورد بررسی قرار نگرفته است. بر این اساس با وجود توجه به رابطه میان امنیت و عوامل تأثیرگذار بر توسعه گردشگری، در تحقیق حاضر میزان تأثیرگذاری امنیت اجتماعی مقاصد مرزی بر ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری و مشارکت و حمایت ساکنان در این مقاصد مورد مطالعه قرار گرفته است که این موضوع به پر کردن شکاف تئوریک موجود کمک نموده و درک بهتری از رابطه امنیت اجتماعی و توسعه گردشگری و مفاهیم مرتبط با آن را ارائه می‌دهد.

مبانی نظری

امنیت اجتماعی

به موازات گسترش اجتماعات و پیچیده‌تر شدن روابط و تعاملات اجتماعی، بشر وارد روابط گوناگونی شده است که عرصه‌های زندگی را با عناوین اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... از هم متمایز ساخته و امنیت او را تحت الشعاع قرار داده‌اند. در واقع بشری که برای تأمین امنیت و فرار از ناامنی، جامعه را تشکیل داده بود به زودی دریافت که این بار امنیت او نه تنها از سوی طبیعت و عوامل طبیعی، بلکه از سوی انسان‌ها و عوامل گوناگون اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تهدید می‌شود؛ بدین ترتیب دغدغه همیشگی او برای تأمین امنیت در مقوله‌ای جدید با عنوان احساس امنیت اجتماعی ظهور یافت (امینی و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۸). یکی از کلیدی‌ترین ابعاد امنیت که مورد توجه قرار گرفته و باعث شده برنامه‌های مدونی از سوی نهادهای حکومتی برای برقراری آن اتخاذ شود، امنیت اجتماعی است. اگر احساس امنیت در جامعه‌ای وجود نداشته باشد؛ حتی می‌توان ادعا کرد

که اجتماعی شکل نمی‌گیرد (انتظاری و همکاران، ۱۳۹۵: ۹). این در حالی است که نیاز به امنیت در همه جوامع و کشورها از ارزش بسیار بالایی برخوردار است و نبود امنیت و آرامش در جامعه، در مردم نارضایتی ایجاد نموده و موجب بروز تعارضاتی میان ملت و دولت می‌شود (احمدی و همکاران، ۱۳۹۳: ۸۳). مفهوم امنیت اجتماعی برای اولین بار در سال ۱۹۹۳، با عنوان «مکتب کپنهاگ» و توسط اندیشمندانی نظیر لمیتر، باری بوزان^۱ و آل ویور^۲ مطرح شده است. انگیزه آنان از طرح این عبارت، امواج تهدیدآمیزی بود که «هویت گروه‌ها» را در معرض خطر قرار داده بودند (Tabatabaei et al, 2013: 87). بوزان یکی از ابعاد امنیت را امنیت اجتماعی می‌داند. امنیت اجتماعی در واقع، توانایی جامعه در دفاع از ویژگی‌های اساسی خود در برابر حوادث، واکنش‌ها، تغییرات و تهدیدهای واقعی و احتمالی است. امنیت اجتماعی زمانی مطرح می‌شود که جامعه در رابطه با هویتش احساس خطر می‌کند (Shin, 2010: 432). با توجه به تعریف مفهوم امنیت، چنانچه در ابعاد مختلف اجتماعی ناامنی ایجاد شود، با نقض بسیاری از قوانین و مقررات، جامعه به سمت خودخواهی‌ها، شهوات و در نتیجه در مسیر قهقرا سیر می‌کند (Cordner & Scarborough, 2010: 171). به همین دلیل است که در تمامی کشورها دولت با تشکیل نهادها و سازمان‌های خاصی در پی ایجاد و برقراری امنیت اجتماعی در کشور است.

ارزش ادراک‌شده از توسعه گردشگری

در مبانی نظری گردشگری، اهمیت ارزش و فواید ادراک‌شده از دو منظر مختلف ارزش ادراک‌شده تجربه سفر و ارزش ادراک‌شده ساکنان از توسعه گردشگری مورد بررسی قرار گرفته است. فواید ادراک‌شده ساکنان به انتظارات ذهنی افراد محلی (از نظر ارزش‌های اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی) از استفاده‌های شخصی برآمده از بازدید گردشگران اشاره

- 1 . Lemaiter
- 2 . Barry Buzan
- 3 . Ole Waever

داد (Nunkoo & So, 2015: 849). این انتظارات را می‌توان در قالب دودسته مشخص اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی خلاصه نمود (Sinclair et al, 2015: 38). فواید اقتصادی-اجتماعی دربرگیرنده فرصت‌های اشتغال، بهبود زیرساخت‌ها، ایجاد شرکت‌های محلی و مشارکت در شکوفایی اقتصاد محلی است. فرصت‌های فرهنگی به انگیزه‌های ساکنان برای حفاظت از فرهنگ محلی، توسعه فعالیت‌های فرهنگی، مبادله فرهنگی با گردشگران و احساس دل‌بستگی بیشتر به هویت فرهنگی اشاره می‌کند (Parra-López & Martínez-González, 2018: 136). افراد محلی که فواید بیشتری درک می‌کنند حمایت بیشتری از توسعه پایدار گردشگری به عمل می‌آورند. همچنین در مطالعات گردشگری این موضوع که فرصت‌های ادراک شده از ورود گردشگران، افراد محلی را به حمایت از توسعه آن ترغیب می‌کند، نیز مورد تأکید قرار گرفته است (Lee, 2011: 39). بر این اساس می‌توان گفت اگر ساکنان از ورود گردشگران فوایدی را ادراک کنند آنان از گردشگری پایدار و طرح‌های گردشگری حمایت خواهند کرد (Lopez et al, 2018: 37). به دلیل آنکه حس مثبت و مشارکت جامعه محلی برای موفقیت و پایداری صنعت گردشگری ضروری است، فهم دیدگاه ساکنان و درخواست کمک آنان از اهمیت فراوانی برای دولت‌های محلی، سیاست‌سازان و تجار و افراد درگیر در کسب و کار برخوردار می‌باشد (Lee, 2011: 38).

مشارکت و حمایت از توسعه گردشگری

گردشگری اجتماع‌محور، با تأکید بر مسئولیت و عدالت اجتماعی و با اطمینان از اینکه طرح‌های اجرا شده به تأمین نیازهای ساکنان و فراهم آوردن امکانات برای آنان کمک می‌کند، موجب مشارکت اجتماعی می‌شود (Tolkac & King, 2015: 388). همچنین ساکنانی که در طرح‌های گردشگری مشارکت می‌کنند از احتمال بیشتری جهت حمایت از توسعه گردشگری برخوردار هستند (Lopez et al, 2018: 37). بر این اساس نگرانی‌ها و نیازهای افراد محلی بایستی (Nunkoo & So, 2015: 850). از طریق توانمندسازی

ساکنان جهت رسیدن به شکوفایی بلندمدت برطرف گردد (Boley & McGehee, 2014:87). توانمندسازی ساکنان نیز از طریق درگیر ساختن ساکنان محلی در برنامه‌ریزی گردشگری و دل‌بستگی مکانی فراهم می‌شود (Wu et al, 2015:204). در برخی از تحقیقات مشارکت جامعه میزبان به‌عنوان میزان همکاری اعضای جامعه جهت برآوردن اهدافی که به نفع همه است، تعریف شده است (Jaafar et al, 2015:338). مشارکت جامعه میزبان در توسعه مقاصد به این دلیل که به آنان اجازه کنترل بر فعالیت‌های تأثیرگذار بر زندگی‌شان را داده و درنهایت آنان را از فواید توسعه گردشگری آگاه‌تر می‌سازد، مهم و کلیدی است (Rasoolimanesh et al, 2015:338). این امر که مسائل محلی می‌تواند بر تجارب بازدید گردشگران و در نتیجه تصویر آنان از مقصد تأثیر مستقیمی داشته باشد، موضوع قابل توجهی است (Lopez et al, 2018: 37). علی‌رغم اینکه سطح مشارکت بر فواید ادراک‌شده تأثیر چشمگیری ندارد با این وجود در تحقیقات دیگری مشخص شده است که مشارکت محلی تأثیرات مثبت و چشمگیری بر فواید ادراک‌شده دارد (Lee, 2011:39).

دل‌بستگی مکانی

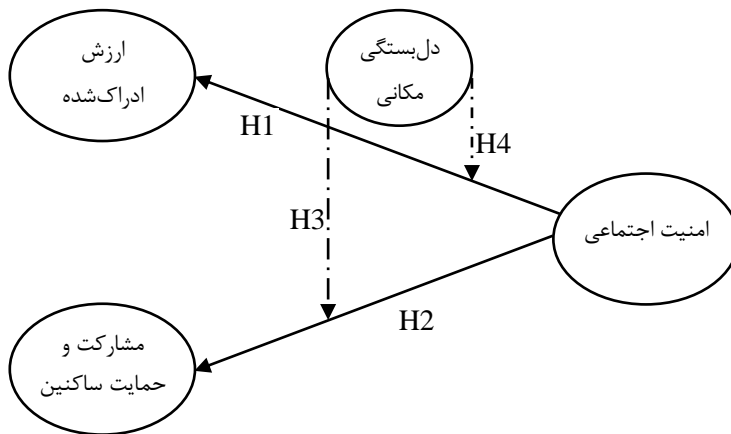
از نظر تئوریک، دل‌بستگی مکانی اشاره به پیوندهای مؤثری دارد که افراد با مناطق فیزیکی خاصی ایجاد می‌نمایند (Hernández, 2007:311). معمولاً این پیوند نسبت به مکان سکونت است، زیرا که این نوع مکان‌ها عموماً روابط بسیار نزدیکی را سبب می‌شوند (Casakin et al, 2015:227). با این حال، اکثر تحقیقات با موضوع دل‌بستگی مکانی بر توصیف یا تشریح فرآیند شکل‌گیری آن از دید روانشناسی محیطی یا اجتماعی تمرکز داشته‌اند (Lalli, 1992:285) و ارتباط آن را با مفاهیم دیگر، مورد غفلت قرار داده‌اند. دل‌بستگی مکانی ممکن است در ارتباط با سایر محدوده‌های محیطی نظیر خانه، محله و ناحیه شهری یا شهر ایجاد گردد (Lewicka, 2008:210). به دلیل آنکه شهرها به منبع مکانی مهمی برای ساکنان خود تبدیل شده‌اند (Casakin et al, 2015:227). دل‌بستگی

شهری ممکن است به دلایل متعددی گسترش یابد، همچون زمانی که یک شهر مکان اسکان است، منشأ ارتباط با گروه‌های اجتماعی مرجع یا مکانی برای تجارب فردی می‌شود. ممکن است این گسترش به سبب معانی توسعه یافته‌ای در طول زمان باشد، همچون ریشه‌های خانوادگی یا به علت ویژگی‌های خاص یک شهر که ساکنان آن را نسبت به خود نزدیک‌تر می‌سازد. تجربه زندگی شخصی که بر تعامل میان افراد و محیط متکی است، تعیین کننده دل‌بستگی شهری می‌باشد. مکان‌ها محرک معانی اجتماعی، محیطی و شخصی برای هر یک از ساکنین می‌باشند (Lalli, 1992: 289). و هنوز در تحقیقات گردشگری ناشناخته مانده‌اند. در بسیاری از پژوهش‌های انجام شده گردشگری، دل‌بستگی به مکان به عنوان نوعی ساختار نگرشی تعریف می‌شود که شناخت و بینشی را در خصوص رفتار افراد فراهم می‌آورد (Lee, 2013: 39). بر اساس مطالعات گردشگری، دل‌بستگی، ابزاری برای توضیح مؤثر مقاصد رفتاری گردشگران و ساکنان مقاصد گردشگری به شمار می‌رود. برخی از تحقیقات نشان داده‌اند که دل‌بستگی ارتباط نزدیکی با مشارکت، تجارب گذشته و رضایتمندی مکانی (Chen & Dwyer, 2018: 1028; Hosany et al, 2017: 631; Hwang et al, 2005: 143; Hammitt et al, 2006: 209; Kyle et al, 2004: 209) دارد.

همچنین مطابق با مبانی نظری موجود فرضیه‌های تحقیق تدوین شده و در قالب ۴ فرضیه ارائه شدند؛

- ❖ امنیت اجتماعی تأثیر معنی‌داری بر ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی دارد.
- ❖ امنیت اجتماعی تأثیر معنی‌داری بر مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی دارد.
- ❖ دل‌بستگی مکانی رابطه میان امنیت اجتماعی و ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری را تعدیل می‌کند.

❖ دل‌بستگی مکانی رابطه میان امنیت اجتماعی و مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری را تعدیل می‌کند.

شکل شماره ۱. مدل مفهومی تحقیق

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی-تحلیلی است. برای جمع‌آوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. سؤالات پرسشنامه با استفاده از طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف طراحی شده‌اند. جامعه آماری این پژوهش کلیه ساکنان شهر گرمی در سال ۱۳۹۷ بوده‌اند. حداقل حجم نمونه لازم برای تکمیل پرسشنامه‌های این پژوهش با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر از ساکنان در نظر گرفته شده و با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. همچنین جهت سنجش متغیرهای تحقیق از پرسشنامه‌های امنیت اجتماعی، ارزش ادراک‌شده، مشارکت و حمایت از توسعه گردشگری و دل‌بستگی به مقصد استفاده گردید. شاخص‌های پرسشنامه‌های تحقیق از مطالعات مرتبط و پیشینه تحقیق اخذ شده سپس بر اساس شرایط تحقیق و شهر مورد مطالعه بومی‌سازی گردید. پرسشنامه‌های تحقیق و همچنین شاخص‌های استفاده‌شده برای سنجش این متغیرهای به همراه تعداد و منابع آن در جدول ۱ نمایش داده شده است.

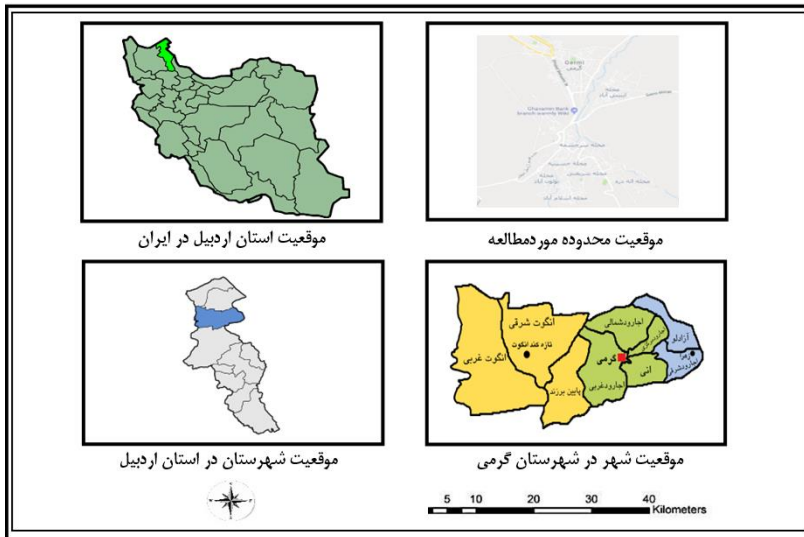
جدول شماره ۱. شاخص‌های مورد استفاده در پژوهش

منابع	تعداد گویه‌ها	سازه
Richard,2003؛ (۱۳۹۷)؛ منصورى مؤيد و ياورى گوهر	۴	امنيت اجتماعى
Williams & Soutar,2009; Steiner & Atterton,2015; Ji et al,2015	۵	ارزش ادراک شده
Lopez et al,2018; Lee,2013	۵	مشارکت و حمايت از توسعه گردشگرى
Ramkissoon et al,2013; Arnberger & Eder,2012; Yuksel et al,2010	۴	دل بستگى به مقصد

محدوده مورد مطالعه

شهرستان گرمی در شمال غرب کشور جمهوری اسلامی ایران، در شمال شرق استان اردبیل بین ۳۸ درجه و ۵۰ دقیقه تا ۳۹ درجه و ۱۰ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۴۷ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۴۸ درجه و ۱۲ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است. شهرستان گرمی از شمال به شهرستان‌های بيله سوار و پارس آباد مغان، از جنوب به شهرستان مشکین شهر و جمهوری آذربایجان، از شرق به جمهوری آذربایجان از غرب به شهرستان‌های کلیبر و اهر در استان آذربایجان شرقی محدود است مرز طبیعی این شهرستان در شمال ارتفاعات خروسلوداغی و رودخانه ساری قمیش، در جنوب ارتفاعات صلوات داغی، در شرق رودخانه بلغارچای و در غرب رودخانه قرمسو است. شهرستان گرمی ۱۷۲۵ کیلومتر مربع مساحت دارد که معادل ۳۲ درصد مساحت کل مغان و ۹/۶ درصد کل مساحت کل استان اردبیل است. شهر گرمی مرکز شهرستان گرمی است که در ۴۸ درجه و ۶ دقیقه طول شرقی و ۳۹ درجه و ۱ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. ارتفاع متوسط آن از سطح دریا ۱۱۰۰ متر است. فاصله شهر گرمی با شمالی‌ترین شهر مغان پارس آباد ۱۱۴ کیلومتر، با بيله سوار ۶۵ کیلومتر، با اردبیل ۱۱۰ کیلومتر و فاصله هوایی آن تا تهران ۴۶۶ کیلومتر هست. بر پایه سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ جمعیت این شهر

۲۸۰۹۶۷ نفر (در ۸۰۳۷۵ خانوار) بوده است. شکل شماره (۱) موقعیت جغرافیایی شهرستان گرمی را در تقسیمات سیاسی کشور نشان می‌دهد.

شکل شماره ۲. موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

بحث و یافته‌ها

یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که از نظر جنسیت ۲۲۴ نفر یعنی ۵۸/۳۳ درصد شرکت‌کنندگان مرد و ۱۶۰ نفر یعنی حدود ۴۱/۶۶ درصد آنان زن و همچنین اکثریت اعضای نمونه آماری تحقیق و در حدود ۲۱۴ نفر یعنی در حدود ۵۵/۷۳ درصد، متأهل و ۳۰/۷۲ در یعنی ۱۱۸ نفر از تحصیلات لیسانس برخوردار بوده‌اند. و نیز بیشترین افراد در رده سنی ۳۱ تا ۴۰ سال با میزان ۱۱۱ نفر یعنی در حدود ۲۸/۹ درصد قرار داشته‌اند.

برای آزمون مدل این پژوهش از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار Smart PLS استفاده شده است. این نرم‌افزار، نسبت به وجود شرایطی مانند هم خطی متغیرهای مستقل، نرمال نبودن داده‌ها و کوچک بودن حجم نمونه سازگار است. در این پژوهش،

برازش مدل در مدل سازی معادلات ساختاری با نرم افزار Smart PLS در سه بخش انجام شده است: (۱) برازش مدل های اندازه گیری (۲) برازش مدل ساختاری (۳) برازش مدل کلی.

برازش مدل اندازه گیری: به منظور برازش مدل اندازه گیری شاخص های ضریب آلفای کرومباخ، ضریب پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراج شده مدنظر قرار گرفت. در جدول ۲ شاخص های برازش به همراه مقادیر به دست آمده ارائه شده است.

جدول شماره ۲. شاخص های برازش مدل اندازه گیری

متغیرهای پژوهش	ضریب آلفای کرومباخ (Alpha>0.7)	ضریب پایایی ترکیبی (CR>0.7)	میانگین واریانس استخراجی (AVE>0.5)
ارزش ادراک شده	۰/۸۵۸	۰/۹۰۱	۰/۶۵۲
دل بستگی مکانی	۰/۷۰۳	۰/۸۱۷	۰/۵۲۷
امنیت اجتماعی	۰/۹۰۸	۰/۹۳۶	۰/۷۸۴
مشارکت و حمایت از توسعه گردشگری	۰/۷۶۲	۰/۸۲۵	۰/۵۶۱

با توجه به اینکه مقدار مناسب برای آلفای کرومباخ و پایایی ترکیبی ۰/۷ است و مطابق با یافته های جدول ۲، این معیارها در متغیرهای تحقیق مقدار مناسبی را اتخاذ کرده اند، می توان مناسب بودن وضعیت پایایی پژوهش را تأیید کرد. همچنین با توجه به اینکه مقدار مناسب برای میانگین واریانس استخراج شده، بیشتر از ۰/۵ است و مطابق با یافته های جدول ۲، این معیار در مورد متغیرهای پژوهش مقدار مناسبی را اتخاذ کرده اند، در نتیجه روایی همگرا پژوهش تأیید می شود.

روایی واگرا: برای بررسی روایی واگرا، از مقایسه میزان همبستگی یک سازه با شاخص هایش در مقابل همبستگی آن سازه با سایر سازه ها با استفاده از روش فورنل و لاکر بهره گرفته شد. روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه های دیگر (یعنی مربع مقدار ضرایب

همبستگی بین سازه‌ها) در مدل باشد. همان گونه که در جدول زیر، برگرفته از روش فورنل و لاکر (۱۹۸۱)، مشخص می‌باشد، مقدار جذر AVE متغیرهای مکنون در پژوهش حاضر، از مقدار همبستگی میان آن‌ها، بیشتر است. از این رو، می‌توان اظهار داشت که در پژوهش حاضر، سازه‌ها (متغیرهای مکنون) در مدل، تعامل بیشتری با شاخص‌های خوددارند تا با سازه‌های دیگر. به بیان دیگر، روایی و اگرای مدل در حد مناسبی است.

جدول شماره ۳. روایی و اگرای مدل تحقیق

مشارکت و حمایت	امنیت اجتماعی	دل‌بستگی مکانی	ارزش ادراک شده
			۰/۸۰۷
		۰/۷۲۵	۰/۵۳۲
	۰/۸۸۵	۰/۶۷۸	۰/۴۸۹
			مشارکت و حمایت
۰/۷۴۸	۰/۴۳۱	۰/۴۳۱	۰/۷۶۱

برازش مدل ساختاری: مطابق با الگوریتم داده‌ها در SMART PLS بعد از برازش مدل‌های اندازه‌گیری مدل ساختاری انجام می‌گیرد. در تحقیق حاضر برای برازش مدل ساختاری از معیار R^2 و شاخص افزونگی (CV red) یا آزمون ارتباط پیشین یا Q^2 استفاده شده است. R^2 معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل‌سازی معادلات ساختاری به کار می‌رود و نشان از تأثیری دارد که یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا می‌گذارد. هرچه مقدار R^2 مربوط به سازه‌های درون‌زای مدل بیشتر باشد، نشان از برازش بهتر مدل است. چین (۱۹۹۸) سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ را به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای برازش مدل معرفی کرده است. مطابق با جدول ۶، مقدار R^2 برای سازه‌های درون‌زای پژوهش محاسبه شده است که با توجه به سه مقدار ملاک، می‌توان مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تأیید ساخت. دومین شاخص

برازش مدل ساختاری، شاخص Q^2 است. این معیار که توسط استون گیسر (۱۹۷۵) معرفی شد، قدرت پیش‌بینی مدل در سازه‌های درون‌زا را مشخص می‌کند. هنسeler و همکاران^۲ (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را به‌عنوان قدرت پیش‌بینی کم، متوسط و قوی تعیین نموده‌اند. مقادیر مربوط به شاخص Q^2 متغیرها در جدول ۴ نمایش داده شده است. با توجه به مقادیر منعکس شده با توجه به اینکه مقادیر آن‌ها بیشتر از ۰/۳۵ می‌باشد دارای قدرت پیش‌بینی قوی است و می‌توان عنوان نمود که نتایج نشان‌دهنده برازش قوی مدل ساختاری پژوهش است.

جدول شماره ۴. شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری

متغیرهای پژوهش	مقادیر R2	مقادیر Q^2
ارزش ادراک شده	۰/۲۲۹	-
دل‌بستگی مکانی	--	۰/۴۴۶
امنیت اجتماعی	-	۰/۴۹۸
مشارکت و حمایت	۰/۶۱۸	-

برازش مدل کلی: برای بررسی برازش مدل کلی تنها یک معیار به نام GOF استفاده می‌شود این معیار از طریق رابطه زیر محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{\text{Communalities} \times R^2}$$

$$GOF = \sqrt{0/543 \times 0/423} = 0/479$$

Communalities نشانه میانگین مقادیر اشتراکی هر سازه است و R^2 نیز مقدار میانگین مقادیر سازه‌های درون‌زای مدل است. سه مقدار ۰/۱۰، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF هستند. با توجه به مقدار محاسبه شده برابر با ۰/۴۷۹ است و نشان‌دهنده برازش قوی مدل کلی پژوهش است.

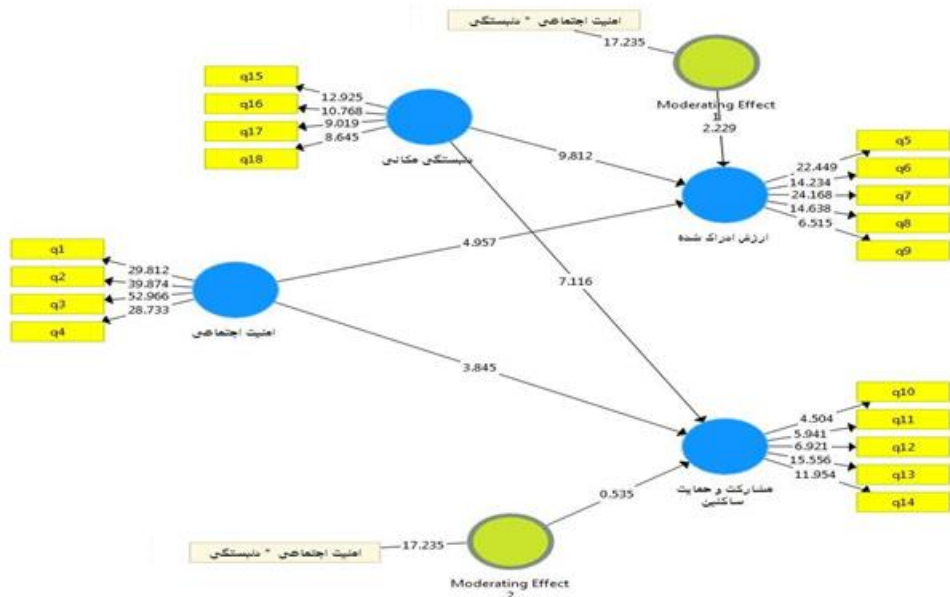
1 . Auston Gieser

2 . Henseler

پس از بررسی برازش مدل اندازه گیری، مدل ساختاری و مدل کلی، نوبت به بررسی و آزمون فرضیه های تحقیق می رسد. مدل اجرا شده در محیط نرم افزار SMART PLS برای آزمون فرضیه های پژوهش به شرح شکل های زیر ارائه شده است.

❖ امنیت اجتماعی تأثیر معنی داری بر ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی دارد.

مطابق شکل ۴، مدل برازش شده نشان می دهد که مقدار ضریب مسیر امنیت اجتماعی با ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی برابر با ۰/۳۷۴ است. از آنجا که مقدار آماره T به دست آمده مطابق شکل ۳، برای این ضریب، برابر با ۴/۹۷۵ است، به دلیل بیشتر بودن از ۱/۹۶، نشان می دهد که در سطح اطمینان ۹۵ ضریب به دست آمده معنادار است. لذا فرضیه پژوهش تأیید می شود و می توان عنوان نمود امنیت اجتماعی تأثیر معنی داری بر ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی دارد.

شکل شماره ۳. مدل ساختاری بررسی فرضیه پژوهش در حالت معناداری

❖ امنیت اجتماعی تأثیر معنی داری بر مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی دارد.

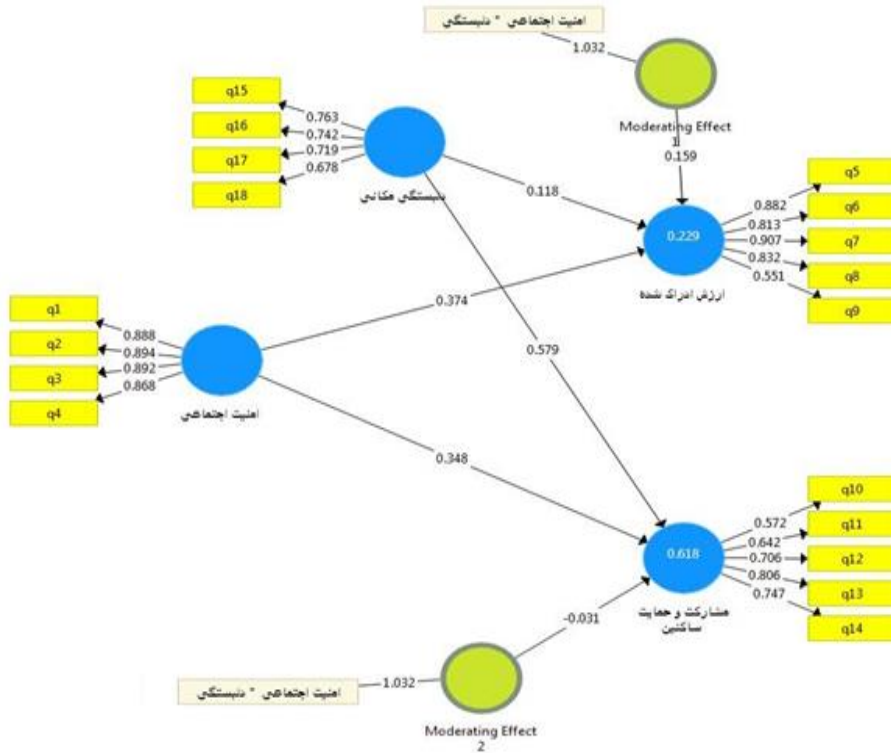
مطابق شکل ۴، مدل برازش شده نشان می دهد که مقدار ضریب مسیر امنیت اجتماعی با مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی برابر با ۰/۳۴۸ است. از آنجا که مقدار آماره T به دست آمده مطابق شکل ۳، برای این ضریب، برابر با ۲/۸۴۵ است، به دلیل بیشتر بودن از ۱/۹۶، نشان می دهد که در سطح اطمینان ۹۵ ضریب به دست آمده معنادار است. لذا فرضیه دوم پژوهش تأیید می شود و می توان عنوان نمود امنیت اجتماعی تأثیر معنی داری بر مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی دارد.

❖ دل بستگی مکانی رابطه میان امنیت اجتماعی و ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی را تعدیل می کند.

از آنجا که مقدار آماره T به دست آمده مطابق شکل ۳، برای این ضریب، برابر با ۲/۲۲۹ که بزرگ تر از ۱/۹۶ می باشد و فرضیه سوم پژوهش مورد تأیید قرار می گیرد و می توان چنین استنباط نمود دل بستگی مکانی رابطه میان امنیت اجتماعی و ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی را تعدیل می کند.

❖ دل بستگی مکانی رابطه میان امنیت اجتماعی و مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی را تعدیل می کند.

از آنجا که مقدار آماره T به دست آمده مطابق شکل ۳، برای این ضریب، برابر با ۰/۵۳۵ که کوچک تر از ۱/۹۶ می باشد و فرضیه چهارم پژوهش مورد تأیید قرار نمی گیرد و می توان چنین استنباط نمود دل بستگی مکانی رابطه میان امنیت اجتماعی و ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی را تعدیل نمی کند.

شکل شماره ۴. مدل ساختاری فرضیه پژوهش در حالت ضریب استاندارد

نتیجه گیری

بر اساس سؤال اصلی تحقیق در مطالعه حاضر و در فرضیه اول تأثیر امنیت اجتماعی بر ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج حاصل از آزمون این فرضیه نشان داد که امنیت اجتماعی بر ارزش ادراک شده از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی تأثیر معناداری دارد. بنابراین احساس امنیت اجتماعی در شهر گرمی توسعه گردشگری را ارزشمندتر ساخته است. در واقع در شهرهای مرزی به دلیل اهمیت عامل امنیت در ادراک ساکنان، امنیت اجتماعی و افزایش آن می تواند به ارزشمند ساختن گردشگری در ذهن ساکنان منجر می شود. توسعه گردشگری در شهرهای مرزی منجر به توجه بیشتر مدیران و نهادهای مسئول امنیت برافزایش امنیت در

مناطق مورد بازدید گردشگران شده و این امر احساس امنیت اجتماعی ساکنین را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر با افزایش فواید اقتصادی توسعه گردشگری در مقاصد مرزی، فرصت‌های شغلی بیشتری ایجاد شده، ضمن کاهش بیکاری زمینه‌های اجتماعی بروز جرائم کمتر می‌شود. این عامل با افزایش امنیت اجتماعی در مقاصد مرزی، ارزش ادراک ساکنان از توسعه گردشگری در این مقاصد را بیشتر می‌کند. همچنین در فرضیه دوم تحقیق نیز تأثیر امنیت اجتماعی بر مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد مرزی مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج حاصل از آزمون این فرضیه نیز نشان داد که امنیت اجتماعی بر مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد مرزی تأثیر معناداری دارد. بر این اساس در شهر گرمی امنیت اجتماعی مشارکت و حمایت ساکنان از توسعه گردشگری این مقصد را افزایش داده و هرچه قدر احساس آنان از امنیت اجتماعی در سطح شهر گرمی افزایش یابد، ساکنان این شهر مشارکت بیشتری در طرح‌های گردشگری آن داشته و از توسعه این طرح‌ها حمایت بیشتری به عمل خواهند آورد. همچنین مبتنی بر نظریه مبادله، می‌توان گفت که در صورت مشارکت ساکنان مقاصد مرزی در طرح‌های گردشگری و کسب فواید مادی و اجتماعی، تمایل آنان به حفاظت و حمایت از امنیت در مقاصد بیشتر شده و مشارکت آنان در ایجاد فضای امن برای گردشگران بیشتر می‌شود.

همچنین در فرضیه سوم تحقیق نیز نقش تعدیل گر دل‌بستگی مکانی در رابطه میان امنیت اجتماعی و ارزش ادراک شده ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج حاصل از آزمون این فرضیه نشان داد که دل‌بستگی مکانی ساکنین شهر مرزی گرمی، توانسته است تأثیر احساس امنیت اجتماعی بر ارزش ادراک شده آنان از توسعه گردشگری شهری را بیشتر نماید. در واقع پیوندهای عاطفی قوی‌تر موجود میان ساکنان و شهرهای مرزی محل زندگی، تأثیرات مثبت گردشگری بر فضای اقتصادی و اجتماعی را در ذهن آنان ارزشمندتر ساخته است. با چنین فرضی دل‌بستگی مکانی ساکنان مقاصد مرزی منبعی برای تقویت ارزیابی مثبت ساکنان از توسعه گردشگری شهری

محسوب می‌شود. در فرضیه چهارم و آخر تحقیق نیز نقش تعدیل گر دل‌بستگی مکانی در رابطه میان امنیت اجتماعی و مشارکت و حمایت ساکنین از توسعه گردشگری مقاصد شهری مرزی ارزیابی شده و مورد تأیید قرار نگرفت. بر این اساس دل‌بستگی مکانی ساکنان شهر مرزی گرمی نتوانسته است تأثیر احساس آنان از امنیت اجتماعی را بر مشارکت و حمایت آنان از توسعه گردشگری را بیشتر نماید. به نظر می‌رسد با تطبیق بیشتر طرح‌های توسعه گردشگری با هویت و فرهنگ ساکنان مقاصد مرزی، می‌توان تأثیر دل‌بستگی مکانی ساکنان بر احساس آن از امنیت اجتماعی و در نتیجه مشارکت و حمایت آنان از توسعه گردشگری را افزایش داد. در پایان بر اساس یافته‌های حاصل از ارزیابی فرضیه‌های تحقیق و افزایش امنیت اجتماعی، ارزش ادراک‌شده، مشارکت و حمایت ساکنان از توسعه گردشگری در شهر مرزی گرمی، پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می‌گردد:

- آماده‌سازی و آموزش جامعه میزبان در جهت شناخت هویت و ارزش‌های فرهنگ بومی و استفاده از مشارکت‌های مردمی برای معرفی تاریخ و فرهنگ منطقه.
- معرفی ارزش‌های فرهنگی و قومی منطقه به بازدیدکنندگان و مدیریت فضای شهر جهت در معرض دید قرار دادن نمادهای نمایشگر ارزش‌های جامعه میزبان.
- توجه به زیباسازی مبلمان شهری جهت بالا بردن احساس امنیت و کاهش ترس در نزد گردشگران ورودی.
- ساماندهی نورپردازی شهری و افزایش کیفیت و میزان نورپردازی در امکان مورد استفاده گردشگران ورودی.
- محافظت از اماکن و فضاهای گردشگری توسط نهادها مرتبط، از طریق خلق فرصت‌های شغلی و تقویت نیروی پلیس.
- استفاده از آیین‌های بومی و مراسم‌های مذهبی دارای جایگاه خاصی در هویت فرهنگی و اجتماعی شهر گرمی، در رویدادهای گردشگری به‌عنوان جاذبه‌های ناملموس ارزشمند.

- ترویج پایبندی به آداب و رسوم در قالب زنده نگه داشتن آیین‌های مشترک میان ساکنان و برگزاری رویدادهای گردشگری با مشارکت ساکنان جهت افزایش ارزش ادراک شده از توسعه.
- تبدیل فضاهای شهری به تاریخی به جاذبه‌ها گردشگری مولد فعالیت‌ها و خدمات گردشگری با تمرکز بر جاذبه‌های ناملموس شهر گرمی جهت افزایش تعداد شاغلان و تقویت بنیه اقتصادی این مقصد.
- استفاده از نیروهای کار بومی ساکن جهت افزایش ارزش ادراک شده طرح‌های گردشگری.
- ایجاد مجتمع‌های عرضه و فروش صنایع و محصولات دست‌ساز و محلی به گردشگران ورودی جهت افزایش درآمد ساکنان.

منابع

- ۱) احمدی، حبیب؛ نجفی اصل، عبدالله؛ زارع، صادق (۱۳۹۳) بررسی احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن در شهرستان‌های استان بوشهر، فصلنامه انتظام اجتماعی، دوره ۶، شماره ۳، صص ۸۱-۱۱۲.
- ۲) اسفندیاری، ابوالفضل؛ ملک حسینی، محمدتقی؛ موسوی زاده، سیدرضا (۱۳۹۲) بررسی نقش صنعت گردشگری در توسعه اجتماعی شهرهای مرزی (مورد مطالعه: استان گلستان)، پژوهش‌نامه مطالعات مرزی، دوره ۱، شماره ۱، صص ۴۹-۷۷.
- ۳) امینی، محمدتقی؛ پیر علی، علیرضا؛ سیادت سعیده (۱۳۹۴) راهبردهای بهبود احساس امنیت اجتماعی، فصل‌نامه مطالعات جامعه‌شناختی شهری، سال ۵، شماره ۱۵، صص ۶۲-۲۷.
- ۴) انتظاری، علی، اسدپور، عهدیه، احمدی آهنگ، کاظم (۱۳۹۵). احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن با تأکید بر نقش پلیس، فصلنامه انتظام اجتماعی، دوره ۷، شماره ۴، صص ۳۴-۷.

- (۵) حیدر نژاد، علیرضا؛ قبری، قاسم؛ اکبر مجدی، علی (۱۳۹۴) بررسی نقش احساس امنیت در توسعه گردشگری نواحی مرزی (مطالعه موردی: شهر مرزی چابهار)، پژوهش نامه مطالعات مرزی، دوره ۳، شماره ۲، صص. ۲۴-۱.
- (۶) رضاپور، زهرا؛ اونق، ناز محمد؛ امانی، مرتضی (۱۳۹۵) مطالعه و بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی در بین مرزنشینان کرد و ترکمن در مناطق مرزی خراسان شمالی. پژوهش نامه مطالعات مرزی، دوره ۴، شماره ۲۳، صص. ۱۳۶-۱۰۷.
- (۷) زین العابدین عموقین، یوسف؛ نظری ولنی، لاله؛ احمدی ارکمی، ابوطالب؛ پناهی، حمید (۱۳۹۵) مقایسه انگیزه گردشگری مرزی در شهرستان های آستارا و بیله سوار، پژوهش نامه مطالعات مرزی، دوره ۴، شماره ۳، صص. ۱۵۷-۱۳۷.
- (۸) شاهپوندی، احمد؛ محمدی، محمود؛ کونانی، دلاور (۱۳۹۱) استفاده از مدل SWOT در ارزیابی توان امنیت گردشگری خارجی شهر اصفهان، فصلنامه دانش انتظامی، سال ۱۶، شماره ۵۴، صص. ۱۶۴-۱۴۱.
- (۹) شربتی، اکبر وعموزاد مهدیرجی، حسین (۱۳۹۵) تحلیلی بر نقش امنیت اجتماعی در توسعه گردشگری نواحی مرزی (مطالعه موردی: شهرستان های آق قلا و گمی شان استان گلستان)، فصلنامه علوم و فنون مرزی، دوره ۵، شماره ۱۶، صص. ۴۶-۲۳.
- (۱۰) شمعی، علی؛ مرادی، ماریا؛ نظری، محمد (۱۳۹۵) واکاوی گردشگری مناطق مرزی به منظور تعادل بخشی ناحیه ای مطالعه موردی: شهرستان سرپل ذهاب، فصلنامه علوم و فنون مرزی دوره ۵، شماره ۱۸، صص. ۱۲۹-۱۰۵.
- (۱۱) علی قلی زاده فیروزجایی، ناصر و قنبرزاده اشعری، آرزو (۱۳۹۴) سنجش حمایت ساکنین روستایی از توسعه گردشگری در روستاهای مناطق جنگلی و عوامل مؤثر بر آن، برنامه ریزی و توسعه گردشگری، دوره ۴، شماره ۱۵، صص. ۱۸۸-۱۷۰.
- (۱۲) معروفی، سکینه و انصاری، مجتبی (۱۳۹۳) ارزیابی تأثیر عناصر منظر شهری بر میزان احساس تعلق محلی نمونه موردی: محله نارمک تهران، هویت شهر، دوره ۸، شماره ۱۸، صص. ۴۶-۳۹.

- ۱۳) ملک حسینی، محمد تقی؛ وطنی، علی؛ رضوی، محمد؛ آلوستانی؛ زینب (۱۳۹۴) سنجش میزان احساس امنیت اجتماعی در بین مرزنشینان استان گلستان و شناسایی راه‌های ارتقاء آن، پژوهش‌نامه مطالعات مرزی، دوره ۳، شماره ۱، صص. ۱۱۶-۸۱
- ۱۴) مینایی، مهدی، صادقی، محمد. (۱۳۹۳). امکان‌سنجی توسعه گردشگری در نوار مرز ساحلی استان هرمزگان و نقش آن در ارتقای امنیت مرزها، فصلنامه علوم و فنون مرزی، دوره ۳، شماره ۹، صص. ۳۶-۷.

- 15) Ahmadshah, Sh. & Ahmadwani, M. (2014) Impact of Conflict on Tourist Flow and Spatial Distribution of Tourists in Kashmir Valley, World Applied Sciences Journal, Vol.31, No.6, pp.1160-1167.
- 16) Boley, B. B. & McGehee, N. G. (2014) Measuring empowerment: Developing and validating the resident empowerment through tourism scale (RETS), Tourism Management, Vol.45, pp.85-94.
- 17) Casakin, H. & Hernández, B. & Ruiz, C. (2015) Place attachment and place identity in Israeli cities: The influence of city size, Cities, Vol.42, pp.224-230.
- 18) Chen, N. & Dwyer, L. (2018) Residents' place satisfaction and place attachment on destination brand-building behaviors, Journal of Travel Research, Vol.57, No.8, pp.1026-1041.
- 19) Chen, N. & Dwyer, L. & Firth, T. (2014) Effect of dimensions of place attachment on residents' word-of-mouth behavior, Tourism Geographies, Vol.16, No.5, pp.826-843.
- 20) Chen, N. & Dwyer, L. & Firth, T. (2018) Residents' place attachment and word-of-mouth behaviours: A tale of two cities, Journal of Hospitality and Tourism Management, Vol.36, pp.1-11.
- 21) Corder, G. W. & Scarborough, K. E. (2010) Police administration 7th edition. New Providence, Anderson Publishing Ekman, P. An argument for basic emotions, Cognition and Emotion, Vol.6, pp.169-200.
- 22) Dyer, P. & Gursoy, D. & Sharma, B. & Carter, J. (2007) Structural modeling of resident perceptions of tourism and associated development on the Sunshine, Australia, Tourism management, Vol.28, No.2, pp.409-422.

- 23) Hammitt, W. & Backlund, E. & Bixler, R. (2006) Place bonding for recreation places: Conceptual and empirical development, *Leisure Studies*, Vol.25, No.1, pp.17–41.
- 24) Hernández, B. & Hidalgo, M.C. & Salazar-Laplace, M.E. & Hess, S. (2007) Place attachment and place identity in natives and non-natives, *Journal of Environmental Psychology*, Vol.27, No.4, pp.310–319.
- 25) Hosany, S. & Prayag, G. & Van Der Veen, R. & Huang, S. & Deesilatham, S. (2017) Mediating effects of place attachment and satisfaction on the relationship between tourists' emotions and intention to recommend, *Journal of Travel Research*, Vol.56, No.8, pp.1079–1093.
- 26) Hwang, S. & Lee, C. & Chen, H. (2005) The relationship among tourists involvement, place attachment and inter pretation satisfaction in Taiwan snational parks, *Tourism Management*, Vol.26, No.2, pp.143–156.
- 27) Jaafar, M. & Noor, S. M. & Rasoolimanesh, S. M. (2015) Perception of young local residents toward sustainable conservation programmes: A case study of the lenggong world cultural heritage site, *Tourism Management*, Vol. 48, pp.154-163.
- 28) Kılıçlar, A. & Uşaklı, A. & Tayfun, A. (2018) Terrorism prevention in tourism destinations: Security forces vs. civil authority perspectives, *Journal of destination marketing & management*, Vol.8, pp.232-246.
- 29) Kyle, G. & Graefe, A. & Manning, R. & Bacon, J. (2004b) Effect of activity involvement and place attachment on recreationists' perceptions of setting density, *Journal of Leisure Research*, Vol.36, No.2, pp.209–231.
- 30) Lalli, M. (1992) Urban-related identity: Theory, measurement, and empirical findings, *Journal of Environmental Psychology*, Vol.12, No.4, pp.285–303.
- 31) Lee, J. & Kyle, G. & Scott, D. (2012) The effect of place attachment on the relationship between festival satisfaction and loyalty to the festival hosting destination, *Journal of Travel Research*, Vol.51, No.6, pp.754–767.
- 32) Lee, T. H. (2011). How recreation involvement, place attachment and conservation commitment affect environmentally responsible

-
- behavior, *Journal of Sustainable Tourism*, Vol.19, No.7, pp.895-915.
- 33) Lee, T. H. (2013) Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development, *Tourism management*, Vol.34, pp.37-46.
- 34) Lewicka, M. (2008) Place attachment, place identity, and place memory: Restoring the forgotten city past, *Journal of environmental psychology*, Vol.28, No.3, pp.209-231.
- 35) López, M. F. B. & Virto, N. R. & Manzano, J. A. & Miranda, J. G. M. (2018) Residents' attitude as determinant of tourism sustainability, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, Vol.35, pp.36-45
- 36) López-Mosquera, N. & Sánchez, M. (2013) Direct and indirect effects of received benefits and place attachment to pay and loyalty in suburban natural areas, *Journal of Environmental Psychology*, Vol.34, pp.27-35.
- 37) Nunkoo, R. & Gursoy, D. (2012) Residents' support for tourism: An identity perspective, *Annals of Tourism Research*, Vol.39, No.1, pp.243-268.
- 38) Nunkoo, R. & So, K. K. F. (2016) Residents' support for tourism: Testing alternative structural models, *Journal of Travel Research*, Vol.55, No.7, pp. 847-861.
- 39) Parra-López, E. & Martínez-González, J. A. (2018) Tourism research on island destinations: a review, *Tourism Review*, Vol.73, No.2, pp.133-155.
- 40) Popescu, L. (2011) Safety and Security in Tourism, Case Study: Romania, *Forum Geografic, Studii și Cercetări de Geografie și Protecția Mediului*, Vol. 10, No.2, pp.322-328.
- 41) Prayag, G. & Hosany, S. & Nunkoo, R. & Alders, T. (2013) London residents' support for the 2012 Olympic Games: the mediating effect of overall attitude, *Tourism Management*, Vol.36, pp.629-640.
- 42) Ramkissoon, H. & Smith, L. D. G. & Weiler, B. (2013) Testing the dimensionality of place attachment and its relationships with place satisfaction and pro-environmental behaviours: A structural equation modelling approach, *Tourism management*, Vol.36, pp.552-566.

- 43) Rasoolimanesh, S. M. & Jaafar, M. & Kock, N. & Ramayah, T. (2015) A framework of social exchange to investigate factors influencing residents' perceptions, *Tourism Management Perspectives*, Vol.16, pp.335-345.
- 44) Santos, C. & Silva, D. & Amorim, E. (2018) The Impact of Tourism Security on the Image of the Destination-The Case of Portugal, *Tourism and Hospitality Research*, Vol.12, No.1, pp.50-56.
- 45) Shin, D. H. (2010) The effects of trust, security and privacy in social networking: A security-based approach to understand the pattern of adoption, *Interacting with computers*, Vol.22, No.5, pp.428-438.
- 46) Simpson, J. J. & Simpson, P. M. & Cruz-Milán, O. (2016) Attitude towards immigrants and security: Effects on destination-loyal tourists, *Tourism Management*, Vol.57, pp.373-386.
- 47) Stylidis, D. & Biran, A. & Sit, J. & Szivas, E. M. (2014) Residents' support for tourism development: The role of residents' place image and perceived tourism impacts, *Tourism Management*, Vol.45, pp.260-274.
- 48) Tabatabaei, F. & Nasserzadeh, Seyed Mohammad Reza. & Yates, Simeon John (2013) From Local to Global: Community-based Policing and National Security, *Strategic Intelligence Management*, Vol.1, pp.85-92.
- 49) Tolkach, D. & King, B. (2015) Strengthening community-based tourism in a new resource-based island nation: Why and how?, *Tourism Management*, Vol.48, pp.386-398.
- 50) Vargas-Sanchez, A. & Porrás-Bueno, N. & de los Ángeles Plaza-Mejía, M. (2011) Explaining residents' attitudes to tourism: Is a universal model possible?, *Annals of tourism research*, Vol.38, No.2, pp.460-480.
- 51) Wu, T. & Xie, P. F. & Tsai, M. (2015) Perceptions of attractiveness for salt heritage tourism: A tourist perspective. *Tourism Management*, Vol.51, pp. 201-209.
- 52) Yuksel, A. & Yuksel, F. & Bilim, Y. (2010) Destination attachment: Effects on customer satisfaction and cognitive, affective and conative loyalty, *Tourism management*, Vol.31, No.2, pp.274-284.

-
- 53) Yusoff, N.M. & Wee, H. & Shamsol, N.I. (2017) Youth travel determinants and destination choice: Mediation effects of safety and security. *Journal of Tourism, Hospitality & Culinary Arts*, Vol.9, No.2, pp.135-142.
- 54) Zenker, S. & Rütter, N. (2014) Is satisfaction the key? The role of citizen satisfaction, place attachment and place brand attitude on positive citizenship behavior, *Cities*, Vol.38, pp.11-17.